

TILAK MAHARASHTRAVIDYAPEETH, PUNE

M.A. YOGA

EXAMINATION : APRIL/MAY-2024

FOURTH SEMESTER

Sub. : Different Systems of Medicine (403)

Date: 29/04/2024

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Multiple choice questions.

(10)

1. _____ regulate bone mineralization and produce osteoid which mineralizes to form bone.
a) Osteoclasts
b) Osteoblasts
c) Osteoplasts
d) None of the above
2. _____ is referred to as the “Father of medicine”
a) David.M.Eddy
b) Robert.J.T.Joy
c) Hippocrates
d) Otis Brawley
3. Mizaj in unani refers to _____
a) Functions
b) Elements
c) Temperament
d) Humours
4. Unani system of medicine describes _____ natural factors
a) 7
b) 8
c) 11
d) 12
5. Basics of Siddha are intervened with _____ culture
a) Rajasthani
b) Maharashtrian
c) Tamil
d) Gujarathi
6. _____ type of pitta helps for digestion
a) Bhrajaka
b) Alocaka
c) Pachaka
d) Sadhaka
7. Anahata chakra is located in _____
a) Guda
b) Hrudaya
c) Murdha
d) Nabhi
8. According to Unani system yellow bile comes under _____ humor
a) Hot and Dry
b) Hot and wet
c) Cold and wet
d) Cold and Dry
9. Naturopathy was originated in _____
a) Germany
b) China
c) India
d) Japan

10. Arkan in Unani refers to _____
- a) Organs
b) Elements
c) Humours
d) Functions

Q. 2. Write the answers in short (Any Four) (20)

- 1) Basic principles of Naturopathy.
- 2) Kapha prakriti.
- 3) Naal ozhukam.
- 4) Kneipp therapy.
- 5) Mitahaara.
- 6) Types of cells.

Q. 3. Write the answers in brief (any two) (30)

- 1) Describe allopathic medicine.
- 2) Describe homeopathy medicine.
- 3) Describe unani system of medicine.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१. योग्य पर्याय निवडा. (१०)**
१. ----- हा बोन मिनरलरिलीझेशन नियंत्रित करतात आणि ऑस्टियोइड उत्पन्न करतात.
अ) आस्टियोक्लास्ट
ब) आस्टियोब्लास्ट
क) आस्टियोप्लास्ट
ड) यापैकी नाही
  २. ----- ह्यांना फॉदर ऑफ मेडिसिन असे म्हटले जाते
अ) डेविड.एम.एड्डी
ब) रोबर्ट.जे.टी.जॉय
क) हिप्पोक्रेट्स
ड) ओटिस् ब्रॉवले
  ३. थुनानीतील 'मिजाज' म्हणजे -----
अ) फन्क्शन
ब) एलिमेन्ट्स
क) टेम्परामेंट
ड) ह्युमर्स
  ४. युनानी औषधी पद्धतीने ----- प्राकृतिक कारकांचे (natural factors) वर्णन केले आहे.
अ) ७
ब) ८
क) ११
ड) १२
  ५. सिद्धांचे मूलतत्त्व ----- संस्कृतीशी संबंधित आहे.
अ) राजस्थानी
ब) महाराष्ट्र

- क) तमिल ड) गुजराथी
६. पचनासाठी ----- पित्ताचा प्रकार मदत करते.
 अ) भ्राजक ब) आलोचक
 क) पाचक ड) साधक
७. अनाहत चक्र ----- स्थानामध्ये स्थित आहे.
 अ) गुद ब) हृदय
 क) मूर्धा ड) नाभी
८. युनानी सिस्टम अनुसार 'yellow bile' ----- ह्युमरच्य अंतर्गत येतात.
 अ) हॉट आणि ड्राय ब) हॉट आणि वेट
 क) कोल्ड आणि वेट ड) कोल्ड आणि ड्राय
९. नॅचरोपॅथी ----- देशात उत्पन्न झाली
 अ) जर्मनी ब) चायना
 क) इंडिया ड) जपान
१०. यूनानी सिस्टम मध्ये 'अर्कान' म्हणजे -----
 अ) ऑर्गन्स ब) एलिमेन्ट्स
 क) ह्युमर्स ड) फन्क्शन्स

प्र.२. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

(२०)

- १) नॅचरोपॅथी मूल सिद्धांत
- २) कफ प्रकृती
- ३) नाल ओझुकम
- ४) क्नाईप थेरेपी (Kneipp therapy)
- ५) मिताहार
- ६) पेशींचे प्रकार (Types of cells)

प्र.३. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(३०)

- १) अॅलोपॅथिक मेडिसिन्
- २) होमियोपॅथिक मेडिसिन्
- ३) युनानी सिस्टिम् ऑफ मेडिसिन्